

Bohoslužby v Zábřehu 7.června 2015

Mk 3,20-35

Milé sestry, milí bratři, ještě než jsem začal studovat na teologii, nesly se mou rodnou obcí zvěsti, že jsem se prý stal knězem či cosi takového. Vlastně jsem o tom ani nemusel mluvit, stačilo, když na poštu dorazila obálka s razítkem teologické fakulty. Fantazie, neznalost poměrů a další podobné faktory zapracují a zvěst už žije svým životem. A tak si úplně představuju, jak to dvě sousedky řeší před obchodem se zaujetím, zápalem ale také určitou lítostí. Takový šikovný chlapec, kdo by to do něj řekl? Zrovna takovou cestu si vybere? Kde k tomu přišel? Mluví se o tom, ne proto, že bych byl tak známý, ale protože to je něco, čemu ti lidé nerozuměli. A vyvolává to v nich pocit dost nepříjemný. Člověk prostě musí být podivín, když se rozhodne pro takovéto povolání.

Jsem docela potěšen, když vidím, že Ježíš na tom byl vlastně stejně. Když přišel do jednoho domu a nemohl pro četný zástup v klidu ani chleba pojmít, přicházejí příbuzní a chtějí se ho zmocnit, neboť se pomátl, je mimo. Zvláštní reakce od příbuzných. Co je k tomu vedlo? Možná měli jiné představy o Ježíši. Takový vnímavý a pozorný kluk, mohl být zákoníkem, farizeem, učitelem. Mohl mít dobré místo při synagoze či přímo v chrámu. Místo toho se zde potuluje z místa na místo, táhne za sebou dav různých existencí. Dost možná z toho měli pocit, že rodině dělá ostudu. Proto je třeba rázně zasáhnout. Možná je za tím ale i strach z toho, že přesahuje určité hranice a hněv vůči němu se může obrátit i na ně. V tuto chvíli má za sebou Ježíš nejen různá uzdravení, ale zejména spor o sobotu. Snad i proto přicházejí zákoníci z Jeruzaléma, aby se podívali na toho troufalce, který na jednu stranu koná mnoho zázraků, na straně druhé porušuje zákon Mojžíšův. A tak prohlášení příbuzných, že se pomátl, že je tak nějak mimo, ho má vlastně chránit. Proto se jej také chtějí zmocnit, aby už nic takového neprováděl.

Jak příbuzní, tak zákoníci, hledají způsob, jak si vysvětlit Ježíšovo působení. Svým způsobem v tom můžeme vidět ani ne tak snahu o pochopení Ježíše, jako skutečně snahu po odhalení důvodu jeho neobvyklosti. Pro příbuzné je jen mimo, což se dá pochopit velmi různě. Avšak zákoníci vyslovují něco mnohem závažnějšího. V Ježíšově jednání vidí posedlost. Důvod, proč to tak říkají, se nabízí právě v tom předcházejícím sporu o sobotu. Ježíš koná mnoho dobrých věcí, ale porušil příkaz, který je jeden z nejváženějších. Proto je dost těžké jeho jednání přiřadit působení Boží. Může Bůh jednat proti Zákonu? Přeci nemůže. Proto je jasné, že nemůže být ani v jednání Ježíšově.

Je tedy posedlý a tím se celý problém vysvětluje. Zdá se, že zákoníci jsou s takovou odpovědí spokojeni. Jenže Ježíš spokojen není a učedníkům i zástupu nabízí jiné vysvětlení. Co když se zákoníci ve svém soudu zkrátka mýlí? Co když jsou to oni, kdo špatně rozumí danému slovu Zákona? I taková možnost přeci může být. A hned to dokládá poukazem na jeden naprosto logický předpoklad. Kdyby Ježíš konal z moci Belzebula, či satana, bylo by to přece podivné. Není možné vyhánět d'ábla d'ablem. Není možné mít moc nad demony, pokud zde není něco víc než jen lidské jednání. Satan by nesnesl, aby jeho dílo vedlo k oslavě Boží. Proto není možné konat skutky jako Ježíš ve jménu toho zlého. Lze konat samozřejmě podobné, to ano, ale nikoliv stejné.

Nezaujatý pozorovatel může být samozřejmě zmaten. Kdo má pravdu? Ježíš nebo nebo zákoníci? Vždyť čistě logicky vzato, Ježíš může klamat. Je-li sám posedlý, tak by si s nějakou pravdou hlavu určitě nedělal. Avšak na tom, co říká, něco je. Každý ví, že síla je v jednotě. I když se satan snaží rozbít jednotu člověka a Boha, jednotu Božího stvoření, sám jednotný být musí. Jinak by neobstál. A tak vyhánění démonů a uzdravení člověka touto cestou je skutečně nemyslitelné. Takže se nekoná žádná promyšlená konspirační teorie o tom, jak Ježíš slouží satanu. Ostatně, na počátku evangelií je příběh, který právě něco takového vylučuje. Ten ale v tu chvíli posluchači ještě znát nemusejí. Proto mají k posouzení skutečně jen to slovo Ježíšovo. A také ovoce, které nese. Boží dílo vede k osvobození. A tak je na posluchačích, aby pod tímto úhlem pohledu soudili i Ježíšovo dílo. Co jeho spor o sobotu? K čemu vedl? Minimálně k tomu, aby nad ní člověk přemýšlel a spolu s ní aby přemýšlel nad smyslem Zákona Božího.

Ježíš nám předává skutečně zajímavé svědectví. Zajímavé a také důležité, protože vposledku vede ke vztahu k Duchu svatému. V Ježíši jedná Duch svatý. To je známka Božího díla. A zde to začíná být vážné. Člověku může být hodně odpuštěno. Může pomlouvat dokonce Boha, Ježíše. To všechno ano. Ale jakmile se objeví rouhání či pomlouvání Ducha svatého, je člověk ztracen. Proč je to tak přísné? Boží jméno je svaté, stejně tak Boží stvoření. Ovšem člověk může být pod mocí hříchu a může tedy s Bohem zápasit, může se s ním nějak vyrovnávat. Bohu lze vyčítat, tak jak to dělalo mnoho biblických svědků. Ale Duch svatý je něco jiného. Duch svatý je samozřejmě také sám Bůh, to vyplývá z vyznání Boha jako trojjediného, tedy jedné podstaty a tří osob. Avšak Duch představuje Boha, který je s námi, který do nás vstupuje. Když budu pomlouvat Boha, dělám mu špatnou reklamu, ale ti, co jsou kolem, mají stále dost prostoru vidět, jak to ve skutečnosti je. To vidíme na Ježíšovi a právě těch zákonících. Každý ukazuje Boha jinak, říkat o Bohu, že je tyran a despota, to je vlastně rouhání, ale může to být odpuštěno, protože tímto neberu druhým lidem šanci poznat Boha i jinak. A neberu ji ani sobě. Avšak tvrdit, že něco není z Ducha, když v tom ale Duch působí, to už je opravdu problém. Vždyť tímto se již cesta poznání uzavírá. Když o Ježíšově díle říkají zákoníci, že je to dílo lidské posedlosti, zbavují druhé šance vidět v tomto díle Boží vedení ke spáse. Bůh jinak, než jedná v Ježíši a skrze svého Ducha, jednat nemůže. A tak je to vlastně logické. Představme si to, jako když stojíme na břehu řeky. Na druhé straně je Bůh, ale my budeme tvrdit, že je to tam škaredé,

nestojí zato tam chodit. Je to náš názor, ale nebrání tomu, aby někdo přešel po mostě a podíval se, jak to vypadá. Ovšem pokud Bůh postaví most a řekne „pojdte“ a my budeme tento most zpochybňovat, je to problém. Stejně tak to platí i o našem svědectví. Je něco jiného mluvit rouhavě o Bohu, když ho vlastně sám neznám, a mluvit rouhavě ve chvíli, kdy ho člověk poznal. V prvním případě to odpustitelné je, protože Bůh je shovívavý k naší neznalosti. Ve druhém případě to odpustitelné není, protože se jedná o úmyslnou lež, úmyslné odvracení člověka od cesty života, kterou jsem ale mohl sám poznat jako pravdivou. Snad je z toho patrné, proč je tedy tak závažné rouhat se Duchu svatému. Oni totiž ti zákoníci zpochybněním Božího působení v Ježíši se takového rouhání dopouští. Vždyť tak brání najít k Bohu cestu, chytit se jeho nabízené ruky, přijmout pozvání k jeho životu.

Jak tedy vidno, je dost ošidné snažit se soudit dílo Ježíšovo, či vůbec dílo, které se děje ve jménu Božím. Myslím, že ten hlavní důraz je zde na to, abychom nad dílem přemýšleli. Ježíše mezi sebou nemáme takovým způsobem jako učedníci. O to těžší je jeho dílo vnímat a posuzovat. Někdy lze dojít skutečně k závěru, že to z Boha není. Avšak dříve je nutné se vždy ptát, jestli náhodou to není jen problém našeho pojetí Božího díla. Třeba tím, že se děje něco jinak, nezvykle, provokativně či pobuřujícím způsobem, možná se nad tím máme zamyslet, abychom našli podstatu toho, v čem žijeme. To se ukazuje třeba na tom Ježíšově postoji k sobotě, dnes bychom řekli svátečnímu dni. Má to být svátek, důvod k radosti a oslavě Božího díla, nikoliv povinnost nic nedělat. Podobně bychom našli asi i dnes témata, u kterých je třeba se zamyslet dříve, než je odsoudíme jako něco nepřipustného.

Ježíšovi současníci jsou stále ve fázi, kdy se teprve učí poznávat Ježíše a jeho dílo. Jak vidno je někdy těžké mu porozumět, přijmout ho. A je to těžké i pro Ježíšovu rodinu. V ní vidíme dva různé přístupy. Oba dva mluví i k nám a k našemu postoji k Ježíši. Nejprve tam byli blíže nespécifikovaní příbuzní. Chtěli se Ježíše doslova zmocnit. Nelíbilo se jim, co říká, a tak se rozhodli to vyřešit umlčením. Proč ne. Také to někdy zkoušíme. Ovšem asi to není nejlepší přístup. Snaha relativizovat Ježíšovo poselství, jeho ostrost a naléhavost v lidském životě, to přece uzavírá lidem cestu k přijetí Boží milosti a tím i vysvobození z moci hříchu. Druhý přístup vidíme v Ježíšově matce a jeho bratrech. To už nejsou neidentifikovatelní příbuzní, ale skutečně jeho nejbližší rodina. U nich se dozvídáme, že nechtějí Ježíše vzít, ale hledají ho a chtějí s ním mluvit. Samozřejmě se v tom může odrážet stále snaha ho odvést. Na druhou stranu v tom může být výzva k rozhovoru snaha o pochopení jeho jednání. A právě v tom je případná ta Ježíšova odpověď. Chce-li ho rodina pochopit, chce-li s ním být, ať se stanou součástí společenství kolem něj. Jen tak mohou porozumět jeho jednání. A to je hodně silný apel i do dnešní doby. Žádné poznávání Ježíše v soukromí, ale účast na společenství kolem něj, to otevírá cestu k jeho poznání, k pochopení jeho cesty a pohnutek, proč se k ní rozhodl. Je to mnohem lepší způsob než spekulování a rozebírání toho, proč asi dělá takovéto skutky. A tak se o Ježíši také jen nebavme, ale staňme se součástí jeho společenství.

Neděle 7.června 2015

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 01 Březen 2016 10:28 -

Pane Ježíši, v tobě poznáváme, jak úžasné je Boží dílo a jak málo o něm víme. Prosíme buď s námi, ať tvoříme tvé společenství, ať se stáváme součástí tvé rodiny víry.

Amen.